

Luty 2024 r.

Grupowa certyfikacja leśna - Wymagania

WYKAZ ZMIAN

Informacja o prawach autorskich

© PEFC Polska 2024

Niniejszy dokument PEFC Polska jest chroniony prawem autorskim PEFC Polska. Niniejszy dokument jest publicznie dostępny na stronie internetowej PEFC Polska lub na żądanie.

Żadna część niniejszego dokumentu nie może być zmieniana, modyfikowana, powielana lub kopiowana w jakiejkolwiek formie lub w jakikolwiek sposób w celach komercyjnych bez zgody PEFC Polska.

Jedyna oficjalna wersja tego dokumentu jest w języku polskim.

W przypadku niespójności między wersjami, punktem odniesienia jest angielska wersja.

Nazwa dokumentu:	Grupowa certyfikacja leśna - Wymagania	
Tytuł dokumentu:	PEFC PL 1004	
Zatwierdzony przez:	PEFC Polska	Data: 10.05.2022
Data publikacji:	10.05.2022	Modyfikacja: 5.02.2024
Data złożenia wniosku:	9.05.2023	
Okres przejściowy:	9.05.2024	

Spis treści

1. Zakres	4
2. Powołania normatywne	4
3. Terminy i definicje	5
4. Kryteria kwalifikacji do certyfikacji grupowej	7
4.1. Wymagania ogólne.....	7
4.2. Wymagania ogólne dla podmiotu grupowego	8
4.3. Rola i obowiązki podmiotu grupowego	8
4.4. Rola i obowiązki uczestników	10
4.5. Planowanie	11
4.6. Działanie	12
4.7. Ocena działalności	12
4.7.1. Monitorowanie, pomiar, analiza i ocena.....	12
4.7.2. Audyt wewnętrzny	13
4.7.3. Wybór uczestników w programie audytu wewnętrznego.....	13
4.7.4. Przegląd zarządzania	14
5. Doskonalenie	15
5.1. Niezgodności i działania naprawcze	15
5.2. Ciągłe doskonalenie	15

Grupowa certyfikacja leśna - wymagania

1. Zakres

Niniejszy dokument określa ogólne wymagania dla systemów certyfikacji leśnej, w tym grupowej certyfikacji gospodarki leśnej, która umożliwia wielu właścicielom/zarządcóm lasów na certyfikację w ramach jednego certyfikatu.

Grupowa certyfikacja gospodarki leśnej wymaga stworzenia specyficznej struktury zarządzania, uwzględniającej poszczególnych właścicieli/zarządców lasów. Ten podmiot jest przedstawicielem poszczególnych właścicieli/zarządców w procesie certyfikacji leśnej i czuwa nad właściwym wdrożeniem normy zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zapewnia odpowiedni poziom pewności podczas losowego doboru próbek do działań certyfikacyjnych.

Uwaga: Termin "certyfikacja grupowa" jest równoważny z terminem "certyfikacja regionalna" lub innym terminem używanym w danym systemie certyfikacji lasów, w którym wielu właścicieli lasów jest certyfikowanych w ramach jednego certyfikatu.

Niniejsze wymagania zastępują dokument "Certyfikacja lasów grupowych - Wymagania". (PEFC Polska, Warszawa, 9.12.2012).

Głównymi celami bieżącej nowelizacji norm i dokumentów systemu PEFC w Polsce było:

- dostosowanie do znowelizowanych wymagań PEFC International;
- uwzględnienie uwag wynikających z przeglądu krajowego;
- poprawa przejrzystości i klarowności dokumentów w celu ułatwienia ich praktycznego wykorzystania.

2. Powołania normatywne

Wymienione poniżej dokumenty są niezbędne do stosowania niniejszego dokumentu. W przypadku powołań datowanych i niedatowanych zastosowanie ma ostatnie wydanie (z uwzględnieniem wszystkich poprawek).

Przewodnik ISO/IEC nr 2:2004 *Normalizacja i dziedziny z nią związane – terminologia ogólna*

Przewodnik ISO/IEC Guide 59:2019 *Kodeks dobrych praktyk w zakresie normalizacji*

PEFC PL 1003ver2:2024 *Zrównoważona gospodarka leśna – Wymagania*

PEFC PL 3003:2023 *Procedury PEFC Polska rozpatrywania i rozstrzygania skarg i odwołań*

3. Terminy i definicje

Dla potrzeb niniejszego dokumentu za obowiązujące uznaje się terminy i definicje podane w Przewodniku ISO/IEC nr 2:2004 oraz definicje wymienione poniżej.

3.1 Interesariusz podlegający wpływowi normy

Interesariusz, który może doświadczyć bezpośredniej zmiany warunków życia lub pracy z powodu wdrożenia normy, lub interesariusz, który może być użytkownikiem normy, a zatem może podlegać jej wymaganiom.

Uwaga 1: Interesariusze podlegający wpływowi normy to między innymi społeczności lokalne, ludność miejscowa, pracownicy itd. Jednak bycie zainteresowanym przedmiotem normy (np. organizacje pozarządowe, społeczność naukowa i społeczeństwo obywatelskie) nie równa się podleganiu wpływowi normy.

Uwaga 2: Interesariusz, który może być użytkownikiem normy, prawdopodobnie będzie jednostką certyfikowaną, np. właścicielem lasu w przypadku normy dotyczącej gospodarki leśnej, lub przedsiębiorstwem przetwórstwa drewna w przypadku normy dotyczącej kontroli pochodzenia produktów leśnych.

3.2 Audyt

Systematyczny, niezależny, udokumentowany proces uzyskiwania zapisów, oświadczeń na temat faktów i innych istotnych informacji oraz ich obiektywnej oceny w celu określenia, w jakim zakresie spełnione są określone wymagania.

3.3 Certyfikowany obszar

Obszar leśny objęty **grupową certyfikacją leśną**, stanowiący sumę obszarów leśnych zgłoszonych do certyfikacji, należących do **uczestników**.

3.4 Informacja udokumentowana

Informacja, którą organizacja powinna kontrolować i przechowywać w dowolnym formacie, na dowolnym nośniku, pochodząca z dowolnego źródła.

3.5 Dokument potwierdzający uczestnictwo w grupowej certyfikacji leśnej

Dokument wydawany uczestnikowi, odnoszący się do grupowego certyfikatu leśnego, potwierdzający, że uczestnik jest objęty zakresem grupowej certyfikacji leśnej.

Uwaga: Takim dokumentem może być na przykład subcertyfikat lub potwierdzenie uczestnictwa.

3.6 Właściciel/zarządca lasu

Osoba, grupa osób, podmiot prawny lub organizacja mająca długoterminowe prawo do zarządzania lasem na wyraźnie określonym obszarze certyfikowanym, oraz możliwość wdrożenia wymagań normy zrównoważonej gospodarki leśnej na tym obszarze.

3.7 Podmiot grupowy

Podmiot reprezentujący uczestników, ponoszący ogólną odpowiedzialność za dopilnowanie zapewnienie zgodności gospodarki leśnej na certyfikowanym obszarze z normą zrównoważonej gospodarki leśnej i innymi obowiązującymi wymogami systemu certyfikacji leśnej. W tym celu podmiot grupowy korzysta z systemu zarządzania grupowego.

Uwaga: Struktura podmiotu grupowego powinna spełniać wymagania dotyczące działalności, liczby uczestników oraz innych podstawowych warunków wymaganych od organizacji grupowej. Przedstawicielem podmiotu grupowego może być jedna osoba.

3.8 Grupowy certyfikat leśny

Dokument potwierdzający, że **organizacja grupowa** spełnia wymagania normy zrównoważonej gospodarki leśnej i innych właściwych wymogów systemu certyfikacji leśnej.

3.9 Grupowa certyfikacja lasów

Certyfikacja **organizacji grupowej** w ramach jednego **grupowego certyfikatu leśnego**.

3.10 Plan zarządzania grupowego

Udokumentowane informacje określające cele, działania i ustalenia dotyczące kontroli. Obejmuje planowane zmiany w systemie zarządzania grupą oraz wymagania normy zrównoważonej gospodarki leśnej obowiązujące na poziomie grupy.

3.11 System zarządzania grupowego

Zestaw powiązanych wzajemnie lub współgrających ze sobą elementów organizacji mających na celu realizację założeń i osiągnięcie wyników normy zrównoważonej gospodarki leśnej.

3.12 Organizacja grupowa

Grupa **uczestników** reprezentowanych przez **podmiot grupowy** do celów wdrożenia normy zrównoważonej gospodarki leśnej i jej certyfikacji. **Między uczestnikiem a podmiotem grupowym powinna być zawarta wiążąca pisemna umowa.**

Termin „organizacja grupowa” jest równoważny z terminem „regionalna”, jeżeli grupa mieści się w granicach regionu, lub innymi terminami stosowanymi w danym systemie certyfikacji leśnej, o ile jest on zgodny z przedstawioną powyżej definicją.

3.13 Audyt wewnętrzny

Systematyczny, niezależny, udokumentowany proces uzyskiwania zapisów, oświadczeń na temat faktów i innych istotnych informacji oraz ich obiektywnej oceny w celu określenia, w jakim zakresie spełnione są określone wymagania, przeprowadzany przez samą organizację grupową (audyt pierwszej strony).

3.14 Monitorowanie

Ustalenie statusu systemu, procesu lub działania.

3.15 Organizacja

Osoba lub grupa osób posiadająca własne funkcje, obowiązki, władze i powiązania służące osiągnięciu założonych celów.

3.16 Uczestnik

Właściciel/zarządca lasu lub inna jednostka objęta **grupowym certyfikatem leśnym**, mająca prawa do zarządzania lasem w jasno określonym obszarze, oraz zdolność do wdrożenia wymagań normy zrównoważonej gospodarki leśnej w danym obszarze.

Uwaga: Termin „zdolność do wdrożenia wymagań normy zrównoważonej gospodarki leśnej” wymaga, aby jednostka miała długoterminowe prawa do zarządzania lasem, co uniemożliwia tymczasowym właścicielom udział w certyfikacji grupowej.

3.17 Polityka

Zamiary i kierunek działań organizacji, wyrażone formalnie przez jej zarządcę/właściciela lub podmiot grupowy.

3.18 Interesariusz

Osoba, grupa, społeczność lub organizacja zainteresowana przedmiotem wymagań normy.

4. Kryteria kwalifikacji do certyfikacji grupowej

4.1. Wymagania ogólne

4.1.1. Grupa powinna ustanowić reprezentację grupy, która będzie reprezentowała jej członków.

Organizacja grupowa powinna określić:

- a) interesariuszy podlegających wpływowi normy¹, którzy są istotni dla systemu zarządzania grupą oraz
- b) istotne oczekiwania tych interesariuszy.

4.1.2. W oparciu o regulacje PEFC Polska, a w szczególności normy gospodarki leśnej, grupa opracuje wspólne zasady przewodnie w ramach planu zarządzania grupą.

4.1.3. Elementy planu zarządzania grupą powinny być znane wszystkim członkom grupy i stanowić część ustaleń umownych dotyczących członkostwa w grupie, a także być udokumentowane i publicznie dostępne.

4.1.4. Organizacja grupowa powinna określić granice i możliwość zastosowania systemu zarządzania w celu ustalenia jego zakresu.

System zarządzania grupą powinien zapewniać i ułatwiać wdrażanie norm zrównoważonej gospodarki leśnej PEFC na poziomie grupy. Należy zapewnić zasoby w celu ustanowienia, wdrożenia, utrzymania i ciągłego doskonalenia zarządzania grupą.

4.1.5. Osoby wykonujące prace w ramach systemu zarządzania powinny mieć odpowiednie przeszkolenie i wiedzę na temat normy zrównoważonej gospodarki leśnej, wymagań certyfikacji grupowej oraz innych norm, przepisów i kwestii technologicznych, jeśli jest to wymagane do wykonania pracy.

4.1.6. Procesy komunikacyjne powinny być wykorzystywane do zwiększenia świadomości wśród uczestników grupy w zakresie:

- a) polityki zarządzania grupą
- b) wymagania normy zrównoważonej gospodarki leśnej;
- c) ich wkład w skuteczność systemu zarządzania grupą i zrównoważoną gospodarkę leśną, w tym korzyści płynących z poprawy wyników grupy;
- d) konsekwencje nieprzestrzegania wymogów systemu zarządzania grupą.

4.1.7. Należy zdefiniować wewnętrzną i zewnętrzną komunikację dotyczącą systemu zarządzania grupą. Obejmuje to: co, kiedy, komu i w jaki sposób należy komunikować.

¹ interesariuszami w tym kontekście są podmioty i organizacje spoza grupy i jej uczestników

4.2. Wymagania ogólne dla podmiotu grupowego

4.2.1. Podmiot grupowy powinien zobowiązać się do:

- a) przestrzegania normy zrównoważonej gospodarki leśnej i innych obowiązujących wymagań systemu certyfikacji;
- b) włączenia wymagań certyfikacji grupowej do systemu zarządzania grupą;
- c) stałego doskonalenia systemu zarządzania grupą;
- d) stałego wspierania udoskonaleń zrównoważonego gospodarowania gruntami/lasami przez uczestników;

4.2.2. Zobowiązanie podmiotu grupowego może stanowić część polityki zarządzania grupowego i powinno być publicznie dostępne na żądanie jako informacja udokumentowana.

Podmiot grupowy mający grupowy certyfikat leśny powinien posiadać:

- a) osobowość prawną lub prawną delegację do prowadzenia gospodarki leśnej;
- b) zarząd i przewodniczący;
Uwaga: przez zarząd rozumie się również kierownictwo jednostki powołanej do nadzorowania uczestników certyfikacji grupowej.
- c) zatwierdzony statut lub adekwatny dokument, z określonym profilem działalności;
- d) umowę z akredytowaną i notyfikowaną jednostką certyfikującą w zakresie certyfikacji leśnictwa;
- e) system gospodarowania zgodny z polską normą gospodarki leśnej w systemie PEFC

4.2.3. W momencie przystąpienia do organizacji grupowej, uczestnicy powinni poddać się wstępnej ocenie na zgodność z normą zrównoważonej gospodarki leśnej, przeprowadzonej przez podmiot grupowy

4.2.4. Jeżeli przedstawicielstwo grupy działa jako podmiot handlujący materiałem leśnym nieobjętym certyfikacją grupową, musi wdrożyć system łańcucha dostaw certyfikowany przez PEFC.

4.2.5. Organizacja grupowa powinna ustanowić mechanizm rozpatrywania skarg i odwołań związanych z wdrażaniem wymagań normy grupowej certyfikacji leśnej (PEFC PL 1004) oraz normy zrównoważonej gospodarki leśnej (PEFC PL 1003), który musi obejmować:

- a) potwierdzenie składającemu przyjęcie skargi;
- b) zebranie i weryfikację wszystkich niezbędnych informacji, zatwierdzenie i bezstronną ocenę skargi/odwołania oraz podjęcie decyzji;
- c) informowanie skarżącego o trwającym procesie rozpatrywania skargi/odwołania;
- d) formalne poinformowanie skarżącego/odwołującego się i zainteresowanych stron o decyzji w sprawie skargi/odwołań oraz o procesie rozpatrywania skargi/odwołań;
- e) odpowiednie środki naprawcze i zapobiegawcze;
- f) udostępnienie punktu kontaktowego do składania skarg i odwołań.

4.3. Rola i obowiązki podmiotu grupowego

Wymagania dotyczące funkcji i obowiązków podmiotu grupowego powinny obejmować:

- a) wdrożenie i utrzymanie skutecznego systemu zarządzania obejmującego wszystkich uczestników grupy;

- b) reprezentowanie organizacji grupowej podczas procesu certyfikacji, również w zakresie komunikacji i relacji z jednostką certyfikującą, złożenia wniosku o certyfikację i zawarcia umowy z jednostką certyfikującą;
- c) zobowiązanie w imieniu całej organizacji grupowej do przestrzegania wymagań normy zrównoważonej gospodarki leśnej oraz innych właściwych wymagań polskiego systemu certyfikacji leśnictwa PEFC;
- d) określenie, które wymagania normy zrównoważonej gospodarki leśnej mogą być spełnione na poziomie grupy.
- e) ustanowienie pisemnych procedur zarządzania organizacją grupową;
- f) ustanowienie pisemnych procedur przyjmowania nowych członków do organizacji grupowej. Procedury te powinny obejmować co najmniej weryfikację danych kontaktowych podanych przez wnioskodawcę oraz wyraźną identyfikację obszaru leśnego zgłoszonego do certyfikacji oraz jego rozmiarów;
- g) ustanowienie pisemnych procedur zawieszania i wykluczania uczestników, którzy nie korygują/nie usuną niezgodności. Uczestnicy wykluczeni z organizacji grupowej z powodu niezgodności nie mogą ubiegać się o przyjęcie do organizacji grupowej przez okres 12 miesięcy od wykluczenia.
- h) dokumentowanie:
 - zgodności podmiotu grupowego i uczestników z normą zrównoważonej gospodarki leśnej oraz innymi wymaganiami polskiego systemu certyfikacji leśnictwa PEFC,
 - zakresu systemu zarządzania grupą, który powinien być udostępniony jako udokumentowana informacja,
 - wszystkich uczestników, w tym ich danych kontaktowych, należących do nich obszarów leśnych i ich powierzchni,
 - certyfikowanego obszaru,
 - wdrożenia wewnętrznego programu monitorowania, jego przeglądów oraz wszelkich podjętych działań zapobiegawczych i/lub naprawczych.
 - wdrożenia działań naprawczych.

Udokumentowane informacje, istotne dla zarządzania grupą lub zgodności z normą gospodarki leśnej, powinny być aktualne, dostępne do wykorzystania gdy jest to potrzebne oraz zabezpieczone przed utratą poufności, niewłaściwym wykorzystaniem lub utratą integralności.

- i) nawiązanie relacji ze wszystkimi uczestnikami na podstawie pisemnego porozumienia, które zawiera zobowiązanie uczestników do przestrzegania wymagań normy zrównoważonej gospodarki leśnej. Podmiot grupowy powinien zawrzeć pisemne porozumienie lub umowę ze wszystkimi uczestnikami. W dokumencie należy zapisać prawo podmiotu grupowego do wdrożenia i egzekwowania wszelkich działań naprawczych lub zapobiegawczych oraz do rozpoczęcia procedury wykluczenia uczestnika z zakresu objętego certyfikatem w przypadku braku zgodności z normą zrównoważonej gospodarki leśnej.

Uwaga: Wymagania dotyczące „zobowiązania uczestników” i „pisemnego porozumienia lub umowy ze wszystkimi uczestnikami” można spełnić w formie zobowiązania zapisanego w pisemnym porozumieniu ze stowarzyszeniem właścicieli/zarządców lasów, o ile stowarzyszenie wykaże, że z punktu widzenia przepisów prawa może reprezentować uczestników, a warunki umowy są wykonalne z mocy prawa.

- j) przesłanie uczestnikom dokumentów potwierdzających ich udział w grupowej certyfikacji leśnej. Ważność potwierdzenia uczestnictwa wydanego członkom grupy rozpoczyna się wraz z podpisaniem dobrowolnego zobowiązania i trwa do końca ważności certyfikatu grupowego.
- k) zapewnienie wszystkim uczestnikom informacji i wskazówek niezbędnych do skutecznego wdrożenia normy zrównoważonej gospodarki leśnej oraz innych wymagań polskiego systemu certyfikacji leśnictwa PEFC;
- l) zarządzanie wewnętrznym programem monitoringowym, który umożliwia ocenę zgodności działalności uczestników z wymaganiami certyfikacji;
- m) odniesienie się do niezgodności zgłoszonych przez członków grupy zidentyfikowanych w certyfikacjach PEFC innych niż konkretna certyfikacja grupowa i zapewnienie, że zostaną one uwzględnione przez wszystkich członków grupy;
- n) wprowadzenie programu corocznego audytu wewnętrznego, obejmującego zarówno uczestników grupy, jak i podmiot grupowy;
- o) prowadzenie przeglądów zarządzania w ramach grupowej certyfikacji leśnej i podejmowanie działań na podstawie wyników tych przeglądów;
- p) prowadzenie przeglądu zgodności z normą zrównoważonej gospodarki leśnej, z uwzględnieniem wyników wewnętrznego programu monitoringowego oraz oceny i nadzoru jednostki certyfikującej, realizacja koniecznych działań naprawczych i zapobiegawczych oraz ocena skuteczności podjętych działań naprawczych;
- q) zapewnienie pełnej współpracy i pomocy w skutecznym reagowaniu na wszelkie żądania jednostki certyfikującej, jednostki akredytującej, PEFC International lub krajowej jednostki zarządzającej udostępnienia istotnych danych, dokumentów i innych informacji; umożliwienie dostępu do obszaru leśnego oraz obiektów należących do organizacji grupowej, czy to w związku z formalnymi audytami lub przeglądami czy też w innych sprawach związanych z systemem zarządzania.

4.4. Rola i obowiązki uczestników

Wymagania wobec uczestników certyfikacji grupowej są następujące:

- a) zawarcie z podmiotem grupowym pisemnego porozumienia, zawierającego zobowiązanie do przestrzegania normy zrównoważonej gospodarki leśnej lub innych właściwych wymogów polskiego systemu certyfikacji leśnictwa PEFC; uczestnicy wykluczeni z organizacji grupowej z powodu niezgodności nie mogą ubiegać się o przyjęcie do organizacji grupowej przez okres 12 miesięcy od momentu wykluczenia.

Uwaga: Wymaganie „pisemnego porozumienia” oraz „zobowiązania” może zostać również spełnione w drodze zobowiązania i pisemnego porozumienia zawartego przez istniejącą wcześniej organizację lub grupę albo organ uczestniczący, takie jak związek właścicieli/zarządców lasów, program zrównoważonej gospodarki leśnej, jeżeli organizacja może wykazać, że posiada prawo reprezentowania członków i może wyegzekwować swoje zobowiązanie oraz warunki umowy.

- b) zapewnienie podmiotowi grupowemu informacji o uczestnictwie w poprzednich grupach;
- c) przestrzeganie normy zrównoważonej gospodarki leśnej i innych wymagań polskiego systemu certyfikacji gospodarki leśnej PEFC;
- d) pełna współpraca i pomoc w przypadku jakiegokolwiek żądania ze strony podmiotu grupowego lub organu kontrolnego dotyczącego danych, dokumentacji lub innych informacji,

- e) umożliwianie dostępu do obszaru leśnego i innych obiektów w ramach formalnego audytu, przeglądu lub innej kwestii związanej z systemem zarządzania;
- f) informowanie podmiotu grupowego o wszelkich niezgodnościach stwierdzonych w certyfikacji PEFC innych niż dana certyfikacja grupowa;
- g) wdrożenie działań naprawczych i zapobiegawczych określonych przez podmiot grupowy;
- h) deklarowanie sprzedawanych produktów pochodzących z certyfikowanego obszaru leśnego jako certyfikowane przez PEFC, ze stwierdzeniem „100% certyfikowano przez PEFC”, „100% PEFC” lub „100% pochodzenie PEFC”.
- i) oświadczenia o pochodzeniu produktów z obszaru objętego normą powinny być składane wyłącznie przez właścicieli/zarządców lasów objętych certyfikatem uznanym przez PEFC, wydanym zgodnie z normą;
- j) w przypadku, gdy właściciele/zarządcy lasów sprzedają produkty z obszarów innych niż objęte normą, tylko produkty z obszarów objętych normą są sprzedawane ze stwierdzeniem "100% z certyfikatem PEFC" lub stwierdzeniem specyficznym dla systemu;
- k) określenie wymagań dotyczących informacji, które należy przekazać klientowi posiadającemu certyfikat łańcucha dostaw PEFC, opisane w normie PEFC ST 2002:2020 Łańcuch dostaw wyrobów zawierających surowce leśne i drzewne - Wymagania; zgodnie z wymaganiami tej normy organizacja powinna dostarczyć klientowi dokumentację zawierającą następujące informacje dla każdej dostawy:
 - a. identyfikacja klienta PEFC²
 - b. nazwa organizacji jako dostawcy materiału
 - c. identyfikacja produktu
 - d. ilość produktu(ów)
 - e. data dostawy / okres dostawy / okres rozliczeniowy
 - f. odpowiednie stwierdzenie PEFC dla każdego produktu objętego dokumentacją
 - g. numer certyfikatu organizacji, uznanego przez PEFC
- l) spełnianie wymagań dotyczących używania znaku towarowego PEFC (PEFC ST 2001PL)

4.5. Planowanie

W oparciu o przepisy PEFC Polska, w szczególności normy dotyczącej gospodarki leśnej, organizacja grupowa powinna opracować plan zarządzania grupowego.

Elementy planu zarządzania grupowego powinny być znane wszystkim uczestnikom i stanowić część ustaleń umownych dotyczących członkostwa w organizacji grupowej oraz być udokumentowane i publicznie dostępne.

W przypadku planowania przez organizację grupową zmian w systemie zarządzania grupowego zmiany te należy wprowadzić do planu zarządzania grupowego.

² Klient PEFC - Podmiot otrzymujący od organizacji oświadczenie PEFC dotyczące produktów, których jest prawnym właścicielem i/lub fizycznym posiadaczem. (3.29, PEFC ST 2002:2020)

W przypadku gdy organizacja grupowa zdecyduje się spełnić wymagania normy zrównoważonej gospodarki leśnej na szczeblu grupy, wymagania te należy włączyć do planu zarządzania grupowego.

4.6. Działanie

4.6.1. Organizacja grupowa powinna planować, wdrażać i kontrolować procesy niezbędne do:

- a) spełnienia wymagań normy grupowej certyfikacji leśnej i normy zrównoważonej gospodarki leśnej; oraz
- b) realizacji działań wymienionych w rozdziale 4.5.

4.6.2. Planowanie, wdrażanie i kontrola są przeprowadzane poprzez:

- a) zdefiniowanie niezbędnych procesów i ustanowienie dla nich kryteriów;
- b) wdrożenie kontroli procesu zgodnie z kryteriami;
- c) utrzymywanie udokumentowanych informacji niezbędnych do uzyskania pewności, że procesy zostały wykonane zgodnie z planem.

4.7 Ocena działalności

Powinny być przeprowadzane trzy rodzaje oceny:

- program monitoringu wewnętrznego
- coroczny program audytu wewnętrznego.
- coroczny przegląd zarządzania.

4.7.1. Monitorowanie, pomiar, analiza i ocena

4.7.1.1. Bieżący program monitorowania wewnętrznego powinien stanowić gwarancję zgodności działalności organizacji grupowej z normą zrównoważonej gospodarki leśnej. W szczególności należy ustalić:

- a) co ma być monitorowane i mierzone;
- b) metody monitorowania, pomiaru, analizy i oceny, w zależności od potrzeb, aby zagwarantować wiarygodne wyniki;
- c) kiedy monitorować i wykonywać pomiary;
- d) kiedy analizować i oceniać wyniki monitorowania i pomiarów;
- e) jakie udokumentowane informacje mają być dostępne jako dowody osiągnięcia celów.

4.7.1.2. Podmiot grupowy powinien ocenić efekty zarządzania grupowego i skuteczność systemu zarządzania grupowego pod kątem wdrożenia wymagań zrównoważonej gospodarki leśnej.

Podmiot wchodzący w skład grupy powinien rozważyć ryzyko i możliwości dotyczące zgodności z wymogami zrównoważonej gospodarki leśnej. Należy wziąć pod uwagę wielkość i skalę działalności organizacji.

4.7.2. Audyt wewnętrzny

4.7.2.1. Cele

4.7.2.1.1. Program corocznego audytu wewnętrznego, opracowany przez podmiot grupowy, powinien zapewniać informacje o tym, czy system zarządzania grupowego:

- a) jest zgodny z wymaganiami własnymi organizacji grupowej dotyczącymi systemu zarządzania grupowego oraz wymaganiami krajowej normy certyfikacji grupowej;
- b) zapewnia wdrożenie normy zrównoważonej gospodarki leśnej na szczeblu uczestnika;
- c) został skutecznie wdrożony i jest skutecznie utrzymywany.

4.7.2.1.2. Program audytu wewnętrznego powinien obejmować podmiot grupowy i wszystkich uczestników grupy. Należy przeprowadzać audyt podmiotu grupowego co roku. Uczestników do przeprowadzenia kontroli można wybierać na zasadzie próby.

4.7.2.2. Organizacja audytu wewnętrznego

Program audytu wewnętrznego powinien obejmować co najmniej:

- a) planowanie, ustanawianie, wdrażanie i utrzymanie programu audytu, w tym częstość, metody, obowiązki, wymagania dotyczące planowania i sprawozdawczości, z uwzględnieniem wagi tych procesów i wyników poprzednich audytów;
- b) określenie kryteriów i zakresu każdego audytu;
- c) określenie kompetencji audytora wewnętrznego (wiedza na temat lasu, wiedza na temat normy);
- d) wybór audytorów i przeprowadzenie audytów tak, aby zapewnić obiektywność i bezstronność procesu audytu;
- e) dopilnowanie, aby wyniki audytów były przekazywane kierownictwu grupy;
- f) przechowywanie udokumentowanych informacji jako dowodów wdrożenia programu audytu i jego wyników.

4.7.3. Wybór uczestników w programie audytu wewnętrznego

4.7.3.1. Postanowienia ogólne

Powinny być ustalone wymagania dotyczących wyboru uczestników programu audytu wewnętrznego. Wymagania te powinny obejmować następujące procedury:

- a) ustalania wielkości próby;
- b) ustalania kategorii prób;
- c) dystrybucji prób do kategorii;
- d) wyboru uczestników.

4.7.3.2. Ustalenie wielkości próby

4.7.3.2.1. Wielkość próby należy obliczyć dla uczestników organizacji grupowej.

4.7.3.2.2. Wielkość próby powinna być pierwiastkiem kwadratowym z liczby uczestników ($y=\sqrt{x}$), zaokrąglonym w górę do liczby całkowitej.

4.7.3.3. Ustalenie kategorii prób

4.7.3.3.1. Kategorie prób należy ustalić na podstawie wyników oceny ryzyka. Wskaźniki stosowane do oceny ryzyka powinny odnosić się do obszaru, który ma być objęty certyfikacją. Do oceny ryzyka można zaadaptować/wykorzystać poniższy wykaz wskaźników:

- a) forma własności (np. las państwowy, komunalny, prywatny);

- b) wielkość zarządzanych jednostek (z podziałem na klasy wielkości);
- c) region biogeograficzny (np. niziny, niskie pasmo górskie, wysokie pasmo górskie);
- d) działania, procesy i produkty potencjalnych uczestników grupy;
- e) wylesianie i przekształcanie lasów;
- f) przyjęte wieki rębności i stosowane rębnie;
- g) bogactwo różnorodności biologicznej;
- h) funkcje rekreacyjne i inne socjoekonomiczne funkcje lasu;
- i) zależność od społeczności lokalnych oraz interakcje z nimi;
- j) dostępne zasoby przeznaczone na administrację, funkcjonowanie, szkolenia i badania;
- k) ład i egzekwowanie prawa.
- l) liczba podmiotów zewnętrznych zaangażowanych w realizację gospodarki leśnej.

4.7.3.3.2. Powinny być określone warunki stanowiące ryzyko dla każdego wskaźnika w niskim, średnim i wysokim stopniu oraz odnośne konsekwencje dla pobierania prób.

4.7.3.4. **Rozkład próby**

Próbę należy przypisać do kategorii zgodnie z wynikiem oceny ryzyka.

4.7.3.5. **Wybór uczestników**

Co najmniej 25% próby należy wybrać losowo. W przypadku pozostałych uczestników powinna być określona procedura ich wyboru, oparta na ocenie ryzyka.

4.7.3.6. **Audytorzy i raportowanie**

4.7.3.6.1. Wyznaczeni audytorzy powinni posiadać kwalifikacje pozwalające na ocenę istotnych zagadnień (wiedza leśna i znajomość norm). Może to być dostosowane do wymagań stawianych audytorom jednostek certyfikujących.

4.7.3.6.2. Raport z audytu powinien zawierać krótki opis wyników oraz środków poprawy i działań naprawczych.

4.7.4. **Przegląd zarządzania**

4.7.4.1. Coroczny przegląd zarządzania powinien obejmować co najmniej:

- a) stan działań od czasu poprzednich przeglądów;
- b) zmiany w kwestiach wewnętrznych i zewnętrznych istotne dla systemu zarządzania grupowego;
- c) zgodność gospodarowania z normą zrównoważonej gospodarki leśnej, który obejmuje przegląd wyników programu monitorowania wewnętrznego, audytu wewnętrznego oraz ocen i nadzoru jednostki certyfikującej;
- d) informacje na temat wyników organizacji grupowej, w tym trendów w zakresie:
 - i. niezgodności i działań korygujących;
 - ii. wyników monitorowania i pomiarów;
 - iii. wyników audytu;
- e) możliwości ciągłego doskonalenia.

4.7.4.2. Wyniki oceny systemu zarządzania powinny obejmować decyzje dotyczące możliwości ciągłego doskonalenia i potrzebę wszelkich zmian w systemie zarządzania grupowego.

4.7.4.3. Organizacja grupowa powinna przechowywać udokumentowane informacje jako dowody wyników przeglądów zarządzania.

5. Doskonalenie

5.1 Niezgodności i działania naprawcze

5.1.1. W przypadku wystąpienia niezgodności organizacja grupowa powinna:

- a) zareagować na niezgodność i w zależności od potrzeb:
 - i. podjąć kroki, aby ją skontrolować i skorygować;
 - ii. zająć się konsekwencjami;
- b) ocenić potrzebę działania w celu wyeliminowania przyczyn niezgodności, aby się nie powtórzyła ani nie pojawiła w innym miejscu, poprzez:
 - i. przegląd niezgodności;
 - ii. ustalenie jej przyczyn;
 - iii. ustalenie, czy istnieją lub czy mogą wystąpić podobne niezgodności;
- c) wdrożyć niezbędne działania;
- d) dokonać przeglądu skuteczności podjętych działań korygujących;
- e) jeżeli to konieczne, wprowadzić niezbędne zmiany do systemu zarządzania grupowego.

5.1.2. Podjęte działania naprawcze powinny być adekwatne do konsekwencji napotkanej niezgodności.

5.1.3. Organizacja grupowa powinna przechowywać udokumentowane informacje jako dowody:

- a) charakteru niezgodności i podjętych w jej następstwie działań;
- b) wyników działań korygujących.

5.1.4. Uczestnik wykluczony z certyfikacji grupowej powinien przejść audyt wewnętrzny przeprowadzony przez podmiot grupowy, zanim uzyska możliwość ponownego dołączenia do organizacji grupowej. Audyt wewnętrzny powinien się odbyć nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od momentu wykluczenia.

5.2 Ciągłe doskonalenie

Certyfikowana organizacja powinna zobowiązać się do ciągłego doskonalenia systemu zrównoważonej gospodarki leśnej. Zobowiązanie to powinno być publicznie dostępne.